

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА В ОБЛАСТ БУРГАС ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

През 2022 г. в област Бургас са приключили делата за 2 091 извършени **престъпления**. От тях 1 232 са завършили с условно осъждане, 651 - с ефективно осъждане, 19 - с оправдаване, 5 - с прекратяване, и 184 - с освобождаване от наказание.

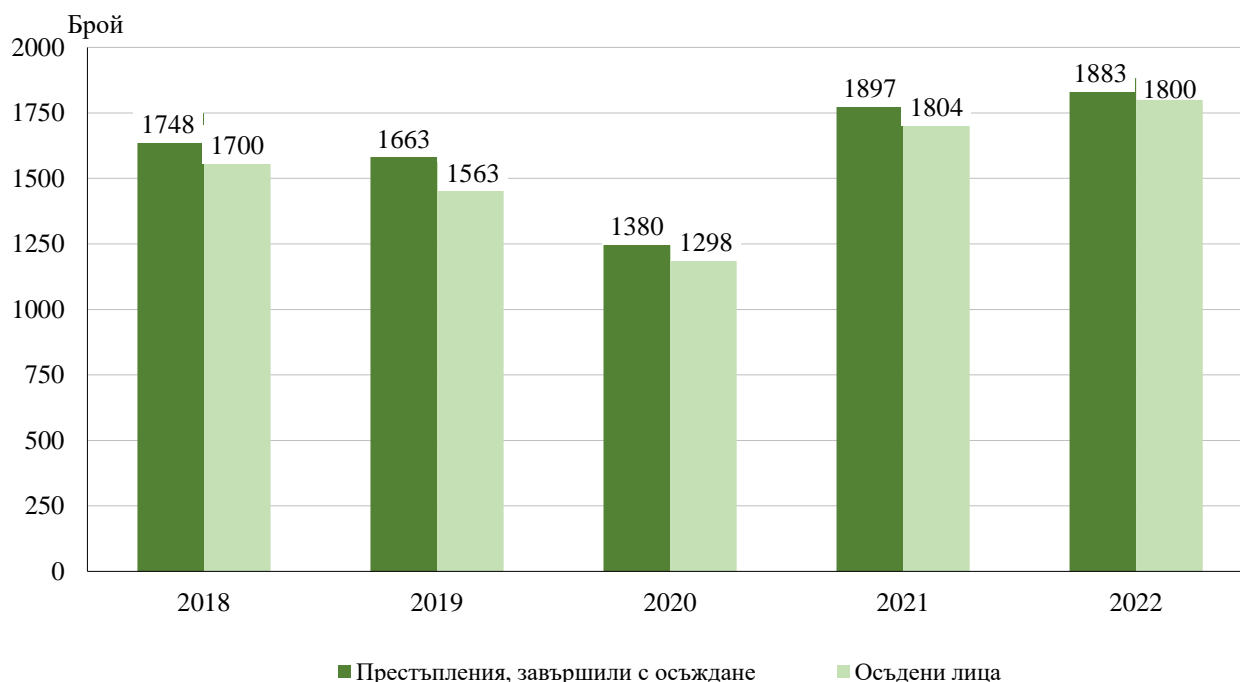
С ефективни и условни присъди са приключили делата за 1 883 извършени престъпления, което е с 0.7% по-малко в сравнение с 2021 година.

През 2022 г. **обвиняеми** в областта са били 2 011 лица от които:

- условно осъдени са 1 199 лица (59.6%);
- с ефективна осъдителна присъда са приключили делата на 601 лица, или 29.9% от общия брой на обвиняемите;
- освободени от наказателна отговорност са 192 лица (9.6%);
- оправдани са 15 лица (0.7%);
- на 4 лица делата са прекратени (0.2%).

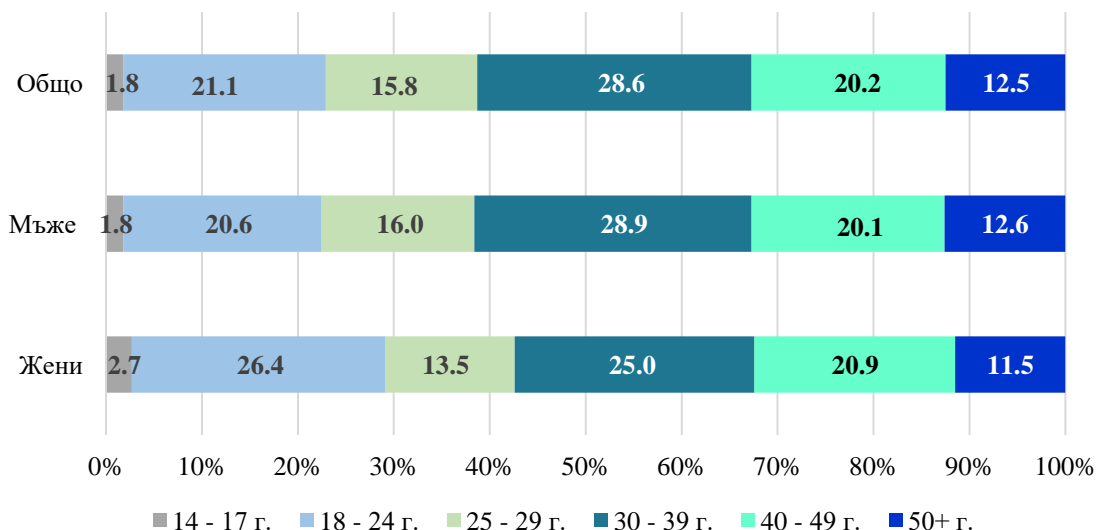
Броят на **осъдените лица** с влезли в сила присъди е 1 800, което е с 0.2% по-малко в сравнение с 2021 година. Осъдените непълнолетни лица (14 - 17 години) са 33, или 1.8% от всички осъдени в областта.

Фиг. 1. Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица през периода 2018 - 2022 година

Осъдените мъже са 1 652, или 91.8%, а жените - 148 (8.2%). При мъжете най-голям е дялът във възрастовата група от 30 до 39 г. - 28.9%, а при жените във възрастовата група от 18 до 24 г. - 26.4%. На второ място при мъжете е групата от 18 до 24 г., а при жените от 30 до 39 години (фиг. 2).

Фиг. 2. Структура на осъдените лица през 2022 г. по пол и възрастови групи

Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица по глави от Наказателния кодекс (НК) и някои видове престъпления

Сред престъпленията, завършили с осъждане, най-голям е броят и дялът на **общоопасните** - 1 003, или 53.3%. На второ място в структурата са престъпленията **против собствеността**, като с осъдителна присъда са приключили делата за 320, или 17.0%

С осъждане са завършили 279 **престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции**, което представлява 14.8% от всички наказани престъпления. Броят на тези престъпления се повишава с 39 (16.3%) в сравнение с 2021 година.

Наказани са и 104 **престъпления против личността**, 55 **документни престъпления**, 38 **против правата на гражданите** и 37 **против стопанството**. По отношение на документните престъпления също се наблюдава увеличение с 16 престъпления спрямо 2021 година.

Половината от осъдените са наказани за извършването на **общоопасни престъпления** - 911, или 50.6%. На второ място в структурата са осъдените за **престъпления против собствеността** - 338 лица (18.8%).

За извършването на **престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции** са наказани 299 лица, или 16.6%, като се наблюдава повишение с 24.1% (58 осъдени) в сравнение с 2021 година. Осъдени за **престъпления против личността** са 90 лица (5.0%), **против правата на гражданите** - 35, или 1.9% и за **престъпления против стопанството** - 34 лица (2.0%).

За **документни престъпления** са осъдени 47 лица, или 2.6%, като в сравнение с 2021 г. са с 18 повече.

Общопасни престъпления¹

В структурата на общопасните престъпления най-голям е броят на *престъпления по транспорта и съобщенията* - 734, или 73.2% от общия им брой. За извършването им са осъдени 693 лица, или 76.1% от осъдените за извършени общопасни престъпления.

Престъпленията, свързани с наркотици, са 229 (22.8%), а наказаните за тях лица - 182 (20.0%).

Престъпленията против собствеността²

Сред престъпленията против собствеността най-разпространени са *кражбите на имущество* - 75.0%. Осъдените за този вид престъпления са 257, или 76.0%.

По своята правна и криминална характеристика *грабежите* са сред най-тежките престъпления против собствеността - за 24 грабежа са осъдени 26 лица.

За извършени 20 *измами* (6.3%) са осъдени 20 лица, или 5.9% от осъдените за престъпления против собствеността. За 21 престъпления (6.6%), свързани с унищожаване и *повреждане на имущество*, осъдени са 17 лица (5.0% от осъдените за този вид престъпления).

Престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции³,

В сравнение с 2021 г. съществено се повишават както броят на тези престъпления с 29 престъпления (16.3%), така и този на осъдените – с 58 лица (24.1%). Причината за това е броят на *престъпленията за противозаконно подпомагане на чужденци да пребивават или преминават в страната* - 143 (51.3%). За този вид престъпления са осъдени 171 лица (57.2%).

Престъпления против личността⁴

С изключително висока обществена опасност сред престъпленията против личността са *умишлените убийства*. С осъдителни присъди в област Бургас са завършили делата за 4 убийства (довършени и опити) - 3.8% от престъпленията против личността, като за извършването им са осъдени 4 лица (4.4%)

Сред престъпленията против личността с най-много са причинените *телесни повреди*, като с осъдителна присъда са завършили делата за 53 престъпления (51.0%), по които са осъдени 45 лица, или 50.0% от общия брой на осъдените за извършени престъпления против личността.

С осъждане са завършили 23 наказателни дела за *принуда* (22.1%) с 14 осъдени, или 15.6% от всички осъдени лица по тази глава от НК.

Приключилите с осъждане дела за *разврат* са 11 (10.6%), като и осъдените лица са 11 (12.2%). От тях 1 е за *изнасилване*, като са осъдени 2 лица.

За *трафик на хора* с осъдителни присъди са завършили 2 наказателни дела (1.9% от престъпленията против личността) и е осъдено 1 лице.

¹ Включват престъпленията, извършени по общопасен начин или с общопасни средства, по транспорта и съобщенията, против народното здраве и околната среда, при използване на атомната енергия за мирни цели и други.

² Включват: кражба и грабеж на имущество, присвояване, измама, изнудване, вещно укривателство, унищожаване и повреждане на имущество, злоупотреба на доверие

³ Включват престъпления против реда на управлението, престъпления по служба, против правосъдието, подкуп.

⁴ Включват убийства, телесни повреди, отвличане и противозаконно лишаване от свобода, принуда, обида и клевета, разврат, трафик на хора.

Престъпления против стопанството¹

В сравнение с 2021 г. броят на тези престъпления намалява със 17 престъпления, а на осъдените – с 14 лица.

В структурата на престъпленията против стопанството, завършили с осъждане, 33 (от общо 37 престъпления против личността) са *престъпления против паричната и кредитната система*, а осъдени лица са 31 (от общо 34).

Документни престъпления

През отчетната година с осъждане са приключили дела за 55 документни престъпления, или 2.9% от всички наказани престъпления. Осъдени за тях са 47 лица, или 2.6% от всички осъдени. В сравнение с 2021 г. нараства както броят на тези престъпления, така и на осъдените за извършването им - с 16 престъпления и с 18 осъдени, като причината за това е използването на неистински, преправен документ или документ с невярно съдържание.

Осъдени лица за други видове престъпления

През 2022 г. са осъдени за извършването на:

- престъпления против правата на гражданите - 35 лица (1.9%), от които 30 са за престъпления против интелектуалната собственост;
- престъпления против брака, семейството и младежта - 22 лица (1.2%), от които 13 - за неплащане на издръжка;
- престъпления против реда и общественото спокойствие - 16 лица (0.9%), като всички са осъдени за хулиганство;
- за престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система са осъдени 8 лица (0.4%).

Осъдени лица по наложени наказания

В структурата на осъдените лица по наложени наказания най-голям е относителният дял на *лишените от свобода*. През 2022 г. те са 1 550, или 86.1% от общия брой на осъдените лица. От тях най-много са лишените от свобода за срок до 6 месеца (60.3% от всички осъдени на лишаване от свобода), следвани от лишените от свобода за срок от 6 месеца до 1 година - 26.9%.

Наказанието *пробация* е наложено на 177 лица (9.8% от всички осъдени), *глоба* - на 71 лица (3.9%), а *обществено порицание* - на 2 лица.

Престъпления, завършили с осъждане по брой извършители, и осъдени лица по брой извършени престъпления

Преобладаващата част от наказаните престъпления са извършени от едно лице (без съучастие) - 95.5%. Следват извършените от две лица - 3.5%, а от три и повече са 1.0%².

В разпределението на осъдените лица по броя на извършените престъпления, най-голям е дялът на осъдените за едно престъпление - 90.1%. Извършителите на две престъпления са 8.8%, а на три и повече - 1.1% от всички осъдени лица през година.

¹ Включват общи стопански престъпления, престъпления против кредиторите и в отделни стопански отрасли, против митническия режим и против паричната и кредитната система.

² Престъпление, извършено в съучастие - когато няколко лица участват в извършването на едно и също престъпление като извършители или помагачи, и са осъдени по еднакъв престъпен състав от НК.

Методологични бележки

Статистическото изследване на престъпленията, обвиняемите и осъдените лица с влезли в сила присъди осигурява информация на базата на годишни данни, получавани от районните, окръжните и военните съдилища и от Специализирания наказателен съд.

Обект на наблюдение е дейността на районните, окръжните, военните съдилища и на Специализирания наказателен съд по наказателните дела от общ, частен и административен характер.

Единици на наблюдение са престъпленията, обвиняемите и осъдените лица с влезли в сила присъди в рамките на отчетната година.

В броя на престъпленията, завършили с осъждане, се включват всички престъпления, за които наказателните дела са завършили с условна или ефективна присъда, независимо от броя на извършителите.

Престъпление, извършено от повече от едно лице (в съучастие), се отчита за завършило с осъждане, когато поне едно от обвиняемите лица е осъдено ефективно или условно. В случай, че дело приключи с оправдателна присъда за всички лица, извършители на престъплението, то се отчита за завършило с оправдаване. Престъпление се отчита за завършило с прекратяване, когато спрямо извършителя или всички извършители делото е прекратено.

В броя на обвиняемите лица се включват ефективно осъдените, условно осъдените, оправданите, освободените от наказание и лицата, на които делата са прекратени.

В броя на осъдените лица се включват всички осъдени лица, на които с влязла в сила присъда им е наложено ефективно или условно наказание.

Когато няколко лица са осъдени за извършването на едно престъпление, престъплението се отчита само един път, а всяко лице поотделно - в зависимост от изхода на делото. В случаите, когато в едно наказателно дело е осъдено лице за повече от едно престъпление, се отчита най-тежкото наложено наказание по съвкупност. Когато едно лице е осъдено за няколко престъпления, то се отчита към най-тежкото наказуемо деяние, а всяко престъпление поотделно - към съответния вид престъпление.

Възрастта на осъдените лица е посочена в навършени години към момента на извършване на престъплението.

Непълнолетни са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Пълнолетни са лицата на възраст 18 и повече навършени години.

Осъдените непълнолетни лица се включват в общия брой на осъдените лица.

Съгласно чл. 31, ал. 1 и 2 от НК **наказателноотговорно** е пълнолетно лице, навършило 18-годишна възраст, което в състояние на вменяемост извърши престъпление. **Непълнолетно лице** - навършило 14 години, но ненавършило 18 години, е **наказателноотговорно**, ако е могло да разбира свойството и значението на деянието и да ръководи постъпките си.

Данните за престъпленията, обвиняемите и осъдените лица са получени от изчерпателно изследване чрез статистически формуляри „Карта за обвиняемо лице“ (1-СС), попълвана от органите на досъдебното и съдебното производство и информация от административен източник Единна информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП).

Повече информация и данни от изследването „Престъпления, обвиняеми и осъдени лица“ са достъпни в Информационна система „ИНФОСТАТ“ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=56) и на сайта на НСИ, раздел „Правосъдие и престъпност“ (<https://www.nsi.bg/node/3738/>).